

Després del desastre, res torna a ser mai més igual

Cada cop que hi ha una catàstrofe, els mitjans ens saltem un límit

IU FORN

La realitat ens demostra que els grans successos són els que més influeixen en el tractament que els mitjans fem després de la informació. Cada cop que hi ha una catàstrofe diferent a les anteriors es trenca definitivament la barrera que prèviament ja s'havia anat esquerdant amb les petites batzegades del dia a dia. El gran succés és un espectacle que dóna audiència, i per tant és un bon moment per aprofitar la confusió, saltar-nos un límit i situar-nos ja davant del següent, que caurà quan hi hagi un altre succés que sigui novetat. L'exemple clàssic és el cas Alcàsser. Fins llavors aquest tipus de temes es tractaven d'una certa manera i ningú no s'havia atrevit a vulnerar la norma. Però va coincidir un fet massa llaminer des del punt de vista morbós amb un moment en què les regles de la competència mediàtica havien canviat. Resultat? El programa especial que va fer Nieves Herrero aquella nit en aquell teatre va rebentar les comportes d'una certa ètica que fins aquell moment havia estat retinguda. Molt abans, l'any 1985, havia passat el mateix amb el cas d'Omayra Sánchez. El recordeu? L'erupció del volcà Nevado del Ruiz va arrasar el poble colombià d'Armero. Omayra, de 13 anys, va quedar atrapada en un forat de fang i aigua i no va ser possible treure-la. Durant tres dies vam seguir en directe la seva agonia. Aquella va ser la primera d'una llarga llista d'agonies viscudes després en directe.

La fal·lera per donar xifres

Sempre hi ha un primer cop. Sense el terratrèmol de l'Índic del 2004, quan vam veure per primer cop imatges d'un tsunami gravades per videoaficionats, ara no hauríem vist en directe i amb qualitat professional el tsunami del Japó. Un nou tipus de catàstrofe provoca interès, l'interès dóna audiència, l'audiència reclama material informatiu i els mitjans audiovisuals es veuen abocats a informar hores i hores perquè la competència també informa hores i hores. Al final tot plegat es converteix en una cursa de sensacionalisme buida de contingut. Quedem-nos amb dos exemples vistos durant el recent terratrèmol + tsunami + crisi nuclear i que, seguint la lògica, seran formats ja consolidats en la següent catàstrofe.

Poques hores després del tsunami, els mitjans audiovisuals d'immediatesa competien oferint xifres de morts i desapareguts. Aquell mateix matí alguns van parlar de 88.000 desapareguts. Dos dies després l'agència Kyodo News s'aventurava a pronosticar 15.000 morts només a la prefectura de Miyagi. En què es basaven? En suposicions sense fonament perquè avui, dues setmanes després, encara és impossible donar xifres exactes. Per què van fer-ho? D'una banda, engrandir el succés sembla que justifiqui l'allau d'informació. De l'altra, hi ha por de no actualitzar la informació prou de pressa. Cada minut has de dir una cosa nova i si quan ha passat un minut no tens cap novetat, especules.

L'expert a la carta

Dijous, 17 de març. La notícia al Japó era que si no es refredaven els reactors de la central de Fukushima, viuríem una catàstrofe nuclear terrible. L'informatiu del migdia d'Antena 3 entrevista Antonio Ruiz Elvira, catedràtic de Física de la Universitat d'Alcalá de Henares. Ens diu coses com: "L'urani està en fissió. Està com una bomba nuclear molt alentida i qualsevol quantitat d'aigua que li llancem s'evaporarà sense ni tan sols tocar-lo. Aquest pla no pot funcionar i per desgràcia no n'hi ha cap altre. [...] La situació ja no té remei. Les mesures han de prendre's en el seu moment. Després, l'únic que fem és plorar. [...] El més probable és que en un termini d'un dia o dos, els reactors entrin en fusió i surti una enorme quantitat de radicació que probablement converteixi 100 quilòmetres a la rodona en una zona inhàbil per a la vida durant molts segles. I això és producte de l'arrogància humana de creure que poden fer-se coses contra la natura. [...] Potser hi ha miracles, però la ciència ens diu que no". Després hem descobert que aquest senyor, el que estava fent no era explicar, sinó aprofitar el moment per fer propaganda de les seves idees. Estàvem assistint al naixement d'un nou format: l'expert al gust del periodista. Vostè com el vol, a favor o en contra? Més apocalíptic o menys? Vol informar o vol fer pujar l'audiència?